

Олексій Остапенко

Національний університет “Львівська політехніка”,
Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти,
професор кафедри адміністративного та інформаційного права,
доктор юридичних наук, професор

Мар’яна Цьвок

Національний університет “Львівська політехніка”,
Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти,
асистент кафедри адміністративного та інформаційного права,
кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ЩОДО КАРАНТИНУ ЛЮДЕЙ

<http://doi.org/10.23939/law2021.31.186>

© Остапенко О., Цьвок М., 2021

В статті розглянуто питання, пов’язані з порушенням правил громадянами в умовах карантину та притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності.

Звернено увагу на важливість розуміння, тлумачення і використання термінів, що характеризують карантин, його складові елементи, а також заходи санітарно-гігієнічного, санітарно-протиепідемічного змісту, спрямовані на боротьбу з інфекційними захворюваннями.

Встановлено, що дискусійними за змістом залишаються визначення понять, які характеризують один із видів правового режиму – карантин, і його елементи – обмежувальні протиепідемічні заходи; потребують уточнення змісту санітарно-гігієнічні та санітарно-протиепідемічні правила і норми, за порушення яких передбачена адміністративна відповідальність за ст. 44-3 КУпАП; потребують змін повноваження (сьогодні – окремих територіальних громад (ОТГ)) щодо введення карантинних обмежень і заборон, за порушення яких передбачено адміністративну відповідальність.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративна юрисдикція, інфекційні хвороби, карантин, обмеження прав і свобод громадян.

Постановка проблеми. Введення карантинних заходів в Україні викликане поширенням одного із різновидів інфекційного захворювання COVID-19. Заходи протиепідемічного змісту, що проводять органи державної влади і управління, є недостатніми. Щодня коронавірус в Україні виявляють в середньому у трьох тисяч громадян країни. Санітарно-гігієнічна і санітарно-протиепідемічна ситуація, пов’язана з COVID-19, має тенденцію до загострення. Так, за добовою смертністю від коронавірусу Україна опинилася на другому місці серед європейських країн.

Наявний арсенал правових заходів, що пов’язані з уведенням, забезпеченням і дотриманням карантинних правил і норм, є доволі широким і різноманітним за змістом використання. Сьогодні законодавцем України до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) введено статтю 44-3, якою передбачено адміністративну відповідальність за порушення правил

щодо карантину людей. Проте залишаються дискусійними за змістом положення і правила, закріплені в Законі України “Про захист населення від інфекційних хвороб”, що створює правові перепони у їх застосуванні.

Аналіз дослідження проблеми. Теоретичні напрацювання науковців і практиків, а також аналіз чинного національного законодавства з питань адміністративної відповідальності, що пов’язані з правовим режимом та одним із його різновидів – карантин, мали місце в дослідженнях В. Б. Авер’янова, І. П. Голосніченка, Є. В. Додіна, С. С. Єсімова, Р. А. Калюжного, Л. В. Ковалю, М. В. Коваліва, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, Н. В. Марфіної, С. В. Петкова, В. В. Середи, А. Б. Турчина, А. В. Чернея, які з сучасних позицій оцінюють адміністративно-правові аспекти відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень.

Мета статті. Розглянути суспільно небезпечні й шкідливі за наслідками чисельні факти порушення правил щодо карантину людей. Здійснити адміністративно-правовий аналіз відповідальності за порушення правил щодо карантину людей, а також певних термінів, за допомогою яких відбувається правове тлумачення порушень карантинних обмежень та заборон.

Виклад основного матеріалу. В історичному аспекті питання захисту людей від епідемій та інших вірусних захворювань були і залишаються об’єктом уваги з боку органів державної влади і управління України. Одним із чинних нормативно-правових актів, що покликаний регулювати питання захисту населення від інфекцій, є Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб” [1]. Основні положення цього Закону закріплені в Указі Президента України № 87/2020 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України” від 13 березня 2020 року, “Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки в умовах спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, також в рішенні Ради національної безпеки і оборони від 13 березня 2020 року, де йдеться про епідемічну ситуацію в Україні, яка набула надзвичайно загрозливого характеру. У зв’язку з цим Рада зобов’язала Кабінет Міністрів України вжити низку заходів, спрямованих на ліквідацію, усунення, запобігання негативному розвитку епідемічної ситуації [2].

Колектив авторів навчального посібника “Правові основи захисту України від зовнішньої та внутрішньої агресії” (2015 р.), аналізуючи правове забезпечення національної безпеки, звертають увагу на зростання загроз, що виникають в результаті ослаблення системи державного управління і контролю за забезпеченням безпеки життєдіяльності в суспільстві, а також наявних помилок у реформуванні пріоритетних форм державної діяльності [3, с. 91], до якої належить охорона здоров’я населення України.

І. Костін, аналізуючи результати діяльності Уряду України у боротьбі з коронавірусом COVID-19, звертає увагу на слова Президента України про те, що у нього немає зауважень до прем’єр-міністра України. Далі Президент України продовжує – “... ми майстри спорту по боротьбі з коронавірусом. Ми одні з кращих, згідно статистики. Тому, що своєчасно все зробили, не очікуючи всіляких контрактів від Мінздоров’я” [4]. Наскільки аргументовано ця заява виглядає сьогодні, можна лише уявляти, адже коронавірусний бюджет, за словами С. Гордієнка, перетікає на потреби “великого будівництва” доріг [5].

Проблемами карантину, розв’язання яких потребує його введення, забезпечення і дотримання вимог, займаються в межах наданих повноважень органи публічного управління держави. Так, статтею 5 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) надано повноваження місцевим радам щодо прийняття рішень з питань боротьби з епідеміями, епізоотіями, за порушення яких встановлено адміністративну відповідальність [6].

Комплексний зміст карантину, як одного з різновидів правового режиму, потребує чіткого його лінгвістично-юридичного розуміння та тлумачення. Звернемо увагу на низку термінів, які

прямо чи опосередковано пов'язані з поняттям “карантин” та його складовими. Так, термін “інфекція” позначається як заражена форма взаємовідносин між хвороботворними організмами і організмами людини, що проявляються в розвитку інфекційної хвороби, яка проходить безсимптомно [7, с. 422].

Термін “інфекційні хвороби” тлумачиться як заразні хвороби, що виникають серед людей, тварин, птахів, рослин під час розмноження шкідливих бактерій, вірусів та інших мікроорганізмів [7, с. 418]. Дещо іншою за змістом є характеристика інфекційних хвороб, закріплена в Законі України “Про захист населення від інфекційних хвороб” [1]. Інфекційні хвороби – це розлади здоров'я людей, що викликаються новими збудниками (вірусами, бактеріями, найпростішими грибами, гельмінтами, кліщами, іншими патогенними паразитами (продуктами їх життєдіяльності (токсинами), патогенними білками (пріонами), передаються від заражених осіб здоровим і схильні до масового поширення. Характеристика терміна “епідемія” в минулому позначалася як розповсюдження одного за іншим однорідних інфекційних захворювань (грип, кір, дизентерія тощо) в певному населеному пункті, районі [7, с. 1226]. Відповідно до Закону України “Про захист населення від інфекційних хвороб” [1] термін “епідемія” варто розуміти як масове поширення інфекційних хвороб серед населення відповідної території за короткий проміжок часу (ст. 1), без конкретизації тих чи інших інфекційних захворювань.

Як уже зауважено, карантин є одним із різновидів правового режиму, призначення якого полягає у застосуванні системи державних заходів, що спрямовані на захист людей, тварин, рослин, продовольства, інших продуктів рослинництва і тваринництва, окремих вантажів [8, с. 363]. Досить стислим за змістом є визначення терміна “карантин” у ст. 1 Закону України “Про захист населення від інфекційних хвороб”. Так, термін “карантин” варто розуміти як сукупність адміністративних і медико-санітарних заходів, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб [1]. Питання про встановлення карантинних обмежень і заборон порушує перед Кабінетом Міністрів України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за поданням головного державного санітарного лікаря України.

Карантин є частиною спеціального адміністративно-правового режиму, що розглядається як:

- 1) правовий інструмент, який містить в собі комплекс правових засобів, спрямованих на його забезпечення і дотримання;
- 2) сукупність правових та організаційно-технічних заходів, що використовуються для забезпечення і дотримання карантину;
- 3) регулятивний вплив на суспільні відносини у сфері забезпечення санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм в процесі людської життєдіяльності.

До критеріїв, які впливають на введення і дотримання карантину, належать:

- підвідомчість введення та забезпечення режимних заходів, що пов'язані з карантинном (на загальнодержавному, регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях);
- вибір об'єкта-носія режиму карантину (територія, об'єкти господарювання та соціального призначення);
- юридичні властивості режиму карантину, що мають ординарний та екстраординарний характер. Так, в Україні режим карантину, що пов'язаний з COVID-19, має ординарний характер, а його адміністративно-правове регулювання здійснюється центральними та місцевими органами публічного управління.

Розглядаючи карантин як один із видів адміністративно-правового режиму, зазначимо про властиві йому ознаки:

- правове регулювання карантину має цілеспрямований характер і реалізується в інтересах дотримання людьми санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм;

Деякі аспекти адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей

– сукупність правових засобів, що використовуються для запобігання та ліквідації негативних і небезпечних для людини інфекційних хвороб, здійснюється з дотриманням офіційно встановлених організаційно-правових заходів;

– в правових актах щодо встановлення карантину зазначаються підстави його введення, завдання на проведення карантину, суб'єкти відповідальні за виконання і дотримання карантинних заходів;

– діяльність (дія) суб'єктів, відповідальних за дотримання правил карантину, здійснюється на засадах чинного національного законодавства та в межах делегованих їм повноважень.

Узагальнення розглянутих ознак, що характеризують карантин як один із видів адміністративно-правового режиму, дозволяє розуміти його як офіційно встановлений особливий порядок адміністративно-правового регулювання, елементами якого є сукупність правових та організаційних засобів, що застосовуються для закріплення належного санітарно-гігієнічного стану серед людей з метою усунення, ліквідації та запобігання наслідкам інфекційних захворювань.

Реалізація обмежень і тимчасового припинення прав і свобод громадян, що пов'язані з введенням карантину (забезпечення безпеки, нормальне функціонування об'єктів соціального призначення, нормалізація обстановки в межах розповсюдження інфекційної хвороби), може бути досягнена за допомогою таких засобів:

– забезпечення контролю за дотриманням і виконанням встановлених обмежень, заборон на території та об'єктах господарювання, що підпадають під дію карантину;

– здійснення спеціальних адміністративних заходів, спрямованих на встановлення і підтримання правил (вимог) карантину шляхом проведення державних експертиз, державного ліцензування, державного моніторингу, державної реєстрації тощо;

– надання можливості юридичним особам, громадянам у встановленому порядку реалізувати свої права і виконувати обов'язки в умовах карантину.

Важливими за змістом і результатами реалізації є заходи, передбачені Законом України “Про захист населення від інфекційних хвороб”. До них належать: 1) *обмежувальні протиепідемічні заходи* – медико-санітарні та адміністративні заходи, що здійснюються в межах осередку інфекційної хвороби з метою запобігання її поширенню; 2) *протиепідемічні заходи* – комплекс організаційних, медико-санітарних, ветеринарних, інженерно-технічних, адміністративних та інших заходів, що здійснюються з метою запобігання поширенню інфекційних хвороб, локалізації та ліквідації їх осередків, спалахів та епідемій.

Серед існуючих видів юридичної відповідальності окреме місце займає адміністративна відповідальність. Сучасне адміністративне законодавство України (ст. 9 КУпАП) лише позначило це поняття, не закріпивши його визначення, що призвело до тривалих пошуків і чисельних пропозицій щодо “універсального” його змісту.

В. К. Колпаков, аналізуючи поняття адміністративної відповідальності [9], наводить щодо цього низку думок авторів, виокремлюючи як основні такі висновки:

1) адміністративна відповідальність – це визначення обмежень майнових, а також особистих благ і інтересів за здійснення адміністративних правопорушень [10, с. 265–274];

2) адміністративна відповідальність – це сукупність адміністративно-правових відносин, які виникають у зв'язку із застосуванням до суб'єктів проступку адміністративних стягнень [11, с. 430–432];

3) адміністративна відповідальність – це застосування до правопорушників заходів примусу [12, с. 189–204].

Більш категоричним у визначенні адміністративної відповідальності є І. Б. Тацишин, характеризуючи її лише як санкцію держави за вчинення адміністративного правопорушення [13, с. 168]. Поза увагою залишаються порушені суб'єктом адміністративно-правові відносини та оцінка протиправних дій чи бездіяльності правопорушника.

Дослідники Р. А. Калюжний, С. В. Петков, характеризуючи адміністративну відповідальність посадових осіб, визначають її як порушення певних правових норм, що регулюють відносини у соціальній, економічній та інших сферах [14, с. 14]

Широке за змістом визначення адміністративної відповідальності пропонує Т. О. Коломоєць, намагаючись об'єднати в ньому “специфічну форму негативного реагування з боку держави в особі уповноважених органів на відповідну категорію протиправних діянь (передусім адміністративних проступків), а особи, які скоїли зазначені правопорушення, повинні відповісти перед уповноваженим державним органом за свої неправомірні дії і понести адміністративне стягнення в установлених законом формах і порядку” [15, с. 259].

Н. В. Марфіна вважає, що адміністративна відповідальність – це самостійний вид юридичної відповідальності, що є формою правового регулювання з боку держави у вигляді державно-репресивних заходів (державного примусу) щодо осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, з метою їх покарання [16, с. 9].

Адміністративна відповідальність, як вважає А. Б. Турчин, – це регламентована адміністративно-деліктними нормами реакція з боку посадових осіб органів виконавчої влади на свідомий, вольовий акт суспільно небезпечної протиправної поведінки суб'єкта проступку, який суперечить їх законним вимогам, та полягає у застосуванні до правопорушника заходів державного примусу у вигляді адміністративних стягнень, які тягнуть за собою несприятливі наслідки та здійснюють виховний вплив з метою попередження, припинення протиправних дій у подальшому [17, с. 10].

В. В. Серeda пропонує адміністративну відповідальність розглядати як специфічну форму реагування держави в особі її компетентних органів на вчинення адміністративних проступків, згідно з якою особи, що скоїли ці проступки, повинні відповісти перед уповноваженими публічними органами за свої неправомірні дії і понести за це адміністративні стягнення в установлених законом формах і порядку [18, с. 61–62]. Зміст запропонованих визначень адміністративної відповідальності дозволяє виокремити наступні її ознаки:

1) вольова форма реагування держави в особі її компетентних органів на вчинення адміністративних правопорушень;

2) наявність фізичної особи, яка вчинила адміністративне правопорушення;

3) визначення і застосування до винної особи, уповноваженими на це органами (посадовими особами), одного із видів основних та додаткових адміністративних стягнень;

4) застосування адміністративної відповідальності до правопорушника з дотриманням передбаченої законом процесуальної процедури [19, с. 427–428].

Адміністративній відповідальності властиві також ознаки, що свідчать про її самостійність серед наявних різновидів юридичної відповідальності. Це: власний об'єкт правової охорони; власний метод правової охорони (адміністративний та адміністративно-судовий); юридична цілісність адміністративної відповідальності, що проявляється у наявності матеріальних і процесуальних норм; здатність до самостійного розвитку, вдосконалення та кодифікації адміністративно-правових норм.

Лише невеликий перелік запропонованих визначень поняття адміністративної відповідальності свідчить про її комплексний зміст і призначення у застосуванні. Вважаємо, що *адміністративна відповідальність* – це правове реагування держави на суб'єкта, що вчинив протиправні дії чи бездіяльність посягаючи на охоронювані законом адміністративно-правові відносини, за що до нього застосовують заходи адміністративного покарання.

До принципів адміністративної відповідальності належать: законність; незворотність відповідальності; відповідальність за вину; доцільність відповідальності; індивідуалізація відповідальності; гласність відповідальності. Вказані принципи впливають на формування ознак адміністративної відповідальності, внутрішній зміст яких розкривається завдяки тому, що адміністративна відповідальність має: публічний державно-обов'язковий характер; юридичні

повноваження органів, що уповноважені застосовувати адміністративні покарання; позитивний (абсолютний) і ретроспективний зміст; допоміжне значення для інших видів юридичної відповідальності; можливість охарактеризувати певну кількість норм КУпАП, які за своїм змістом мають дискреційні повноваження.

Вчинення адміністративного правопорушення і момент притягнення винної особи до відповідальності у більшості випадках розходяться у часі. Це стосується виявлення протиправних дій чи бездіяльності, їх процесуального оформлення, провадження по справі та прийняття рішення про притягнення правопорушника до адміністративної відповідальності.

Важливими елементами, які підлягають обов'язковому врахуванню є: *обставини*, що виключають адміністративну відповідальність (ст. 17 КУпАП); *обставини*, які створюють можливість звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення (ст. 22 КУпАП); *можливість* передачі матеріалів про адміністративне правопорушення на розгляд громадської організації або трудового колективу (ст. 21 КУпАП); *стан* крайньої неосудності особи (ст. 18 КУпАП); *стан* необхідної оборони (ст. 19 КУпАП); *стан* неосудності особи (ст. 20 КУпАП).

Підставою адміністративної відповідальності є адміністративне правопорушення, передбачене ст. 44-3 КУпАП (Порушення правил щодо карантину людей), яке здійснюється шляхом активної протиправної дії чи бездіяльності. Тісно пов'язані з порушенням правил щодо карантину людей порушення санітарних норм як громадянами, так і посадовими особами (ст. 42 КУпАП), а також ухилення особи від медичного огляду чи медичного обстеження (ст. 44-1 КУпАП). До прикладу, ст. 44-1 КУпАП потребує законодавчого доповнення щодо відповідальності особи за ухилення від медичного огляду чи медичного обстеження при проведенні санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил під час режиму карантину.

До ознак, що характеризують порушення правил щодо карантину людей (ст. 44-3 КУпАП) належать: *протиправність*, тобто коли діями чи бездіями громадян або посадової особи порушуються встановлені нормами права спеціальні санітарно-гігієнічні, санітарно-протиепідемічні правила і норми, передбачені законом України “Про захист населення від інфекційних хвороб”; *винність* як ознака порушення (умисна чи необережна) громадянином або посадовою особою правил щодо карантину людей, за які настає адміністративна відповідальність; порушення правил щодо карантину людей визнається вчиненим *умисно*, якщо особа, яка їх порушувала, усвідомлювала протиправний характер своїх дій (бездії), передбачала їх суспільно небезпечні і шкідливі наслідки, бажала їх настання але ставилася до цього байдуже (ст. 10 КУпАП).

Необережне порушення правил щодо карантину людей варто розуміти як передбачення можливості настання небезпечних та шкідливих наслідків від протиправних дій (бездії) особи, яка самовпевнено розраховувала на запобігання цих наслідків. В іншому випадку, особа не передбачала можливості настання небезпечних чи шкідливих наслідків, хоча могла і повинна була їх передбачити (ст. 11 КУпАП).

До адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей притягаються як громадяни, так і посадові особи. Правовою прогалиною є відсутність адміністративної відповідальності за вказане адміністративне правопорушення юридичних осіб незалежно від відомчої та іншої підпорядкованості суб'єктів правопорушення, що негативно впливає на забезпечення і дотримання правил карантину. Досить категоричною є думка Н. Виноград щодо притягнення до відповідальності громадян, які не дотримуються протиепідемічних заходів. Так, за її словами, шляхом здійснення контролю потрібно максимально застосовувати штрафи до порушників. Це єдиний дійовий метод, бо апелювати до свідомості, як вважає Н. Виноград, вже немає сенсу [20].

Аналогічної думки дотримується Н. Гелій, вважаючи, що темпи захворюваності на COVID-19 в Україні шалені. Практично щодня наша країна б'є рекорди за кількістю виявлених випадків. Серед європейських країн ми за цим показником п'яті після Іспанії, Італії, Франції та Німеччини, у Центральній та Східній Європі – перші. У світі Україна на 25-му місці (зі 188 країн, де зафіксовані випадки ковіду) [21]. Водночас Н. Гелій дотримується думки, що іспит з тестуванням на коронавірусну інфекцію – повністю провалений. За кількістю проведених тестувань на 1 млн населення Україна перебуває на передостанньому, 45-му місці в Європі.

Щоб мати уяву про дотримання карантинних обмежень серед населення України звернемо увагу на результати опитування соціологічною групою “Рейтинг”, які наводить Н. Гелій. Так, 6 % опитаних українців ніколи не носять масок у громадських місцях, а 21 % – одягають їх лише іноді. За даними досліджень ВООЗ, лише кожен четвертий українець регулярно мие руки, і лише кожен третій дотримується соціальної дистанції, коли “виходить у люди”, Попри нагадування епідеміологів, що зараз не час для гучних забав, 40 % українців продовжують відвідувати масові заходи [21].

Справи про порушення правил щодо карантину людей (ст. 44-3 КУпАП) розглядають в суді (ст. 221 КУпАП). Протоколи про адміністративні правопорушення, вчинені за ст. 44-3 КУпАП, мають право складати згідно зі ст. 255 КУпАП: уповноважені на те посадові особи органів національної поліції України; органів охорони здоров'я; органів санітарно-епідеміологічної служби; посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами (а у населених пунктах, де не створено виконавчих комітетів, – виконавчими органами, що виконують їх повноваження) сільських, селищних, міських рад [6]. Адміністративне покарання за порушення правил щодо карантину людей застосовується у вигляді штрафу (грошового стягнення).

Висновки. Узагальнюючи розгляд адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей, варто зазначити, що:

- 1) дискусійними за змістом залишаються визначення понять, що характеризують один із видів правового режиму – карантин, і складові його елементи – обмежувальні протиепідемічні заходи;
- 2) потребують уточнення змісту санітарно-гігієнічні та санітарно-протиепідемічні правила і норми, за порушення яких передбачено адміністративну відповідальність за ст. 44-3 КУпАП;
- 3) потребують змін повноваження (сьогодні окремих територіальних громад (ОТГ) щодо введення карантинних обмежень і заборон, за порушення яких передбачено адміністративну відповідальність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2020 р. № 1645-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 29. Ст. 228.
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 березня 2020 року “Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки в умовах спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”: Указ Президента України № 87/2020 від 13 березня 2020 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/872020-32741>.
3. Правові основи захисту України від зовнішньої та внутрішньої агресії: навч. посібник / В. В. Середа, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, М. П. Гурковський. Л.: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 496 с.
4. Костин И. Когда во всем коронавирус виноват. *Еженедельник “2000”*. 2020. № 24 (949). 21 авг.
5. Гордиенко С. Панацея. *Еженедельник “2000”*. 2020. № 24 (949). 21 авг.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Суми: ТОВ “ВВП НОТІС”, 2020. 336 с.
7. Популярная медицинская энциклопедия. М.: Госиздат “Советская энциклопедия”, 1963. 1252 с.
8. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Вид-во “Юридична думка”, 2012. 1020 с.
9. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.
10. Додін Є. В. Законодавство про адміністративну відповідальність / Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К.: Юрінком Інтер. 1998. С. 265–274.
11. Голосніченко І. П. Поняття адміністративної відповідальності та її законодавче регулювання. *Адміністративне право України. Академічний курс* : підруч. : у 2 т. Т. 1: Загальна частина. К.: Юридична думка, 2004. С. 430–432.
12. Коваль Л. В. Административная ответственность. *Советское административное право* : учеб / под ред. Р. С. Павловского. К.: Вища школа, 1986. С. 189–204.
13. Тацишин І. Б. Адміністративне право України: навч. посібник. Л.: “Новий світ–2000”, 2011. 307 с.

14. Адміністративне право України: законодавчі визначення: словник-довідник / укл. Р. А. Калюжний, С. В. Петков. Запоріжжя: КПУ, 2009. 220 с.
15. Коломєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. К.: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
16. Марфіна Н. В. Адміністративна відповідальність за порушення лісового законодавства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К.: Національний аграрний університет, 2007. 22 с.
17. Турчин А. Б. Адміністративна відповідальність за невиконання законних вимог посадових осіб органів виконавчої влади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К.: Академія праці і соціальних відносин Федерації профспілок України, 2012. 20 с.
18. Серєда В. В. Дисциплінарна відповідальність в адміністративно-правових відносинах: проблеми теорії і практики: моногр. Х.: Ніка Нова, 2013. 360 с.
19. Остапенко О. І., Ковалів М. В., Єсімов С. С., Гулак Л. С., Отчак Н. Я., Остапенко Л. О. Адміністративне право України: Загальна частина: навч. посібник. Л.: СПОЛОМ, 2019. 503 с.
20. Виноград Н. Зайти на масове гуляння і кожного, хто сидить за столом, оштрафувати, організатора – по максимуму. *Тижневик “Високий замок”*. 2020. № 76 (6022). 24–30 верес.
21. Гелій Н. Прогноз – 9 тисяч випадків COVID щодня: українські лікарні не витримують. *Тижневик “Високий замок”*. 2020. № 80 (6026). 8–14 жовт.

REFERENCES

1. *Pro zakhyst naselennia vid infektsiinykh khvorob: Zakon Ukrainy* [About the seizure of the population from infectious diseases: the Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2000. № 29 [in Ukrainian].
2. *Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 13 bereznia 2020 roku “Pro nevidkladni zakhody schodo zabezpechennia natsionalnoi bezpeky v umovakh spalakhu hostroi respiratornoi khvoroby COVID-19, sprychynenoi koronavirusom SARS-CoV-2”*: *Ukaz Prezydenta Ukrainy* (2020, April 13) № 87/2020 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of March 13, 2020 “On urgent measures to ensure national security in the event of an outbreak of acute respiratory disease COVID-19 caused by coronavirus SARS-CoV-2”: Decree of the President of Ukraine]. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/872020-32741> (accessed 30.04.2021).
3. Sereda, V. V., Kovaliv, M. V., Yesimov, S. S., Hurkovskiy, M. P. (2015). *Pravovi osnovy zakhystu Ukrainy vid zovnishn'oi ta vnutrishn'oi ahresii* [Legal bases of protection of Ukraine from external and internal aggression]. Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].
4. Kostin, I. (2020). *Kohda vo vsem koronavirus vinovat* [When the coronavirus is to blame for everything]. *Ezhenedelnik “2000”*. № 24 (949) [in Russian].
5. Hordienko, S. (2020). *Panatsieia* [Panacea]. *Ezhenedelnik “2000”*. № 24 (949) [in Russian].
6. *Kodeks Ukrayiny pro administratyvni pravoporushennya* [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. Sumy: TOV “VVP NOTIS” [in Ukrainian].
7. *Populiarnaia medytsynskaia entsiklopediia* [A popular medical encyclopedia]. Moscow: Hosizdat “Sovetskaia entsiklopediia” [in Russian].
8. Shemshuchenko, Yu. S. (ed.) (2012) *Velykij encyklopedychnyj jurydychnyj slovnyk* [The Great encyclopedic legal dictionary]. Kyiv: Vyd-vo “Jurydychna dumka” [in Ukrainian].
9. Kolpakov, V. K. (2008). *Administratyvna vidpovidalnist (administratyvno-deliktne pravo)* [Administrative liability (administrative tort law)]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
10. Dodin, Ye. V. (1998). *Zakonodavstvo pro administratyvnu vidpovidalnist* [Legislation on administrative liability]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
11. Holosnichenko, I. P. (2004). *Poniattia administratyvnoi vidpovidalnosti ta yii zakonodavche rehuliuвання. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs* [The concept of administrative responsibility and its legislative regulation. Administrative law of Ukraine. Academic course]. Kyiv: Yurydychna dumka [in Ukrainian].
12. Koval, L. V. (1986). *Administratyvnaia otvetstvennost. Sovetskoe administrativnoe pravo* [Administrative responsibility. Soviet administrative law]. Kyiv: Vyscha shkola [in Ukrainian].
13. Tatsyshyn, I. B. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Lviv: “Novyi svit–2000” [in Ukrainian].
14. Kaliuzhnyi, R. A., Petkov, S. V. (ed.) (2009) *Administratyvne pravo Ukrainy: zakonodavchi vyznachennia* [Administrative law of Ukraine: legislative definitions]. Zaporizhzhia: KPU [in Ukrainian].

15. Kolomoiets, T. O. (2011) *Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichni kurs* [Administrative law of Ukraine. Academic course]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
16. Marfina, N. V. (2007). *Administratyvna vidpovidalnist za porushennia lisovoho zakonodavstva* [Administrative liability for violation of forest legislation]. Author's ref. dis. ... Cand. jurid. Science. Kyiv: Natsionalnyi ahrarnyi universytet [in Ukrainian].
17. Turchyn, A. B. (2012). *Administratyvna vidpovidalnist za nevykonannia zakonnykh vymoh posadovykh osib orhaniv vykonavchoi vlady* [Administrative liability for non-compliance with legal requirements of officials of executive bodies]. Author's ref. dis. ... Cand. jurid. Science. Kyiv: Akademiia pratsi i sotsialnykh vidnosyn Federatsii profspilok Ukrainy [in Ukrainian].
18. Sereda, V. V. (2013). *Dystyplinarna vidpovidalnist v administratyvno-pravovykh vidnosynakh: problemy teorii i praktyky* [Disciplinary responsibility in administrative and legal relations: problems of theory and practice]. Kharkiv: Nika Nova [in Ukrainian].
19. Ostapenko, O. I., Kovaliv, M. V., Yesimov, S. S., Hulak, L. S., Otchak, N. Ya., Ostapenko, L. O. (2019). *Administratyvne pravo Ukrainy: Zahalna chastyna* [Administrative law of Ukraine: General part]. Lviv: SPOLOM [in Ukrainian].
20. Vynohrad, N. (2020). *Zaity na masove huliannia i kozhnoho, khto sydyt za stolom, oshtrafuvaty, orhanizatora – po maksimumu* [Go to a mass celebration and fine everyone sitting at the table, the organizer – to the maximum]. *Tyzhnevyyk "Vysokyi zamok"*. № 76 (6022) [in Ukrainian].
21. Helii, N. (2020). *Prohnoz – 9 tysiach vypadkiv COVID schodnia: ukraïnski likarni ne vytrymaiut* [Forecast – 9 thousand cases of COVID daily: Ukrainian hospitals will not survive]. *Tyzhnevyyk "Vysokyi zamok"*. № 80 (6026) [in Ukrainian].

Дата надходження: 19.07.2021 р.

Oleksiy Ostapenko

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Scientific Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Professor of the Department of Administrative and Information Law,
Doctor of Law, Professor

Maryana Tsvok

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Scientific Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Assistant of the Department of Administrative and Information Law,
Candidate of Law

SOME ASPECTS OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR VIOLATION OF RULES REGARDING PEOPLE'S QUARANTINE

The article deals with issues related to the violation of the rules by citizens in quarantine and bringing the perpetrators to administrative responsibility. Attention is drawn to the importance of understanding, interpreting and using the terms that characterize quarantine, its constituent elements, as well as measures of sanitary and hygienic, sanitary and anti-epidemic content, aimed at combating infectious diseases.

It is established that the definitions of the concepts that characterize one of the types of legal regime – quarantine, and its constituent elements – restrictive anti-epidemic measures remain debatable in terms of content; need to clarify the content of sanitary and hygienic and sanitary and anti-epidemic rules and regulations, for violation of which provides for administrative liability under Art. 44-3 KUpAP; require changes in the powers (today of certain territorial communities (OTG) to impose quarantine restrictions and prohibitions, for violation of which there is administrative liability

Key words: administrative responsibility, administrative jurisdiction, infectious diseases, quarantine, restriction of rights and freedoms of citizens.